

DOI: [10.32702/2307-2156-2021.12.71](https://doi.org/10.32702/2307-2156-2021.12.71)

УДК 341.255.8:639.2](061.1ЄС:477)

I. О. Усенко,

*аспірант кафедри глобалістики, євроінтеграції та управління національною безпекою,
Одеський регіональний інститут державного управління Національної академії державного
управління при Президентові України
ORCID ID: 0000-0001-6579-7186*

ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ ПРОБЛЕМИ НЕЗАКОННОГО, НЕПІДЗВІТНОГО І НЕРЕГУЛЬОВАНОГО РИБАЛЬСТВА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ: ЯК ПРИКЛАД ДЛЯ УКРАЇНИ

I. Usenko

*Postgraduate student of the Department of Global Studies, European Integration and National
Security Management, Odessa Regional Institute for Public Administration*

WAYS TO OVERCOME THE PROBLEM OF ILLEGAL, UNRECAUTABLE AND UNREGULATED FISHERIES IN THE EUROPEAN UNION: AS AN EXAMPLE FOR UKRAINE

Україна – країна з великим потенціалом, яка знаходиться в стадії реформування багатьох галузей. Ці реформи тісно пов'язані з курсом на вступ України до Європейського Союзу. Однак, рибогосподарська галузь потребує реформ. Зовнішньополітичний стратегічний курс України на набуття членства в ЄС - це не просто слова, а реальність. Нашу увагу привертають проблеми у сфері риболовства. Однією з яких є: недосконале управління щодо незаконного, непідзвітного і нерегульованого рибальства.

У статті розглядаються такі поняття як незаконний, непідзвітний, нерегульований промисел (ННН-промисел). ННН-промисел – це серйозна загроза ефективному збереженню багатьох рибних запасів та управління ними, що викликає численні несприятливі наслідки для рибальства і людей, які залежать від нього в прагненні забезпечити собі законні засоби для існування.

Встановлено, що в Європейському Союзі, який є орієнтиром для нашої держави, приділяється значна увага проблемі незаконного, непідзвітний та нерегульованого рибальства. В Україні реагування на ННН-промисел досі не є адекватним. Мізерні штрафні санкції не покривають тієї шкоди, що завдають галузі суб'єкти які порушують закон.

Україна є членом ФАО (Продовольча та сільськогосподарська організація Об'єднаних Націй), що опікується проблематикою ННН-промислу. Але, на жаль, на практиці в нашій державі ми спостерігаємо не достатній законодавчий вплив відповідальних інститутів на запобігання ННН-промислу.

Доведено, що інноваційна політика боротьби Європейського Союзу з незаконним, непідзвітним, нерегульованим рибальством не дозволяє рибним продуктам отримати доступ до Європейського Союзу, якщо вони не сертифіковані та покладає на держави прапору, прибережні, портові та ринкові держави відповідальність за свої міжнародні

зобов'язання в боротьбі з незаконним рибним промислом (схема сертифікації вилову та діалоги та співробітництво).

Досліджено, що за статистичними даними загальний обсяг виробництва рибної продукції в Україні у 2020 році менша показника 2019 року.

Проаналізовано, що в Україні поняття «незаконне рибальство», «непідзвітне рибальство», «нерегульоване рибальство» регулюється законом України «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів», а відповідальність за порушення правил рибальства в українському законодавстві передбачена Кримінальним кодексом України та Кодексом України про адміністративні правопорушення. Однак розміри санкцій дуже малі.

Крім згубних економічних, соціальних, екологічних наслідків і наслідків для безпеки, несправедливості ННН-промислу викликає серйозні побоювання. За визначенням, ННН промисел є або явно незаконним видом діяльності, або, як мінімум, діяльністю, що здійснюється без дотримання застосованих стандартів.

Реалізуючи свій євроінтеграційний курс, Україна має впроваджувати управлінські практики які діють в ЄС в сфері рибальства та аквакультури задля збереження промислового потенціалу та розвитку цієї галузі.

Ukraine is a country with great potential, which is in the process of reforming many industries. These reforms are closely linked to Ukraine's accession to the European Union. However, the fisheries sector needs to be reformed. Ukraine's foreign policy strategic course towards EU membership is not just a word, but a reality. Our attention is drawn to the problems in the field of fisheries. One of them is: imperfect management of illegal, unaccountable and unregulated fishing. The article considers such concepts as illegal, unaccountable, unregulated fishing (IUU fishing). IUU fishing poses a serious threat to the effective conservation and management of many fish stocks, with many adverse consequences for fisheries and the people who depend on them in their quest to secure legal livelihoods.

It is established that in the European Union, which is a reference point for our country, much attention is paid to the problem of illegal, unaccountable and unregulated fishing. In Ukraine, the response to IUU fishing is still inadequate. The meager penalties will not cover the damage done to the industry by offenders.

Ukraine is a member of the FAO (Food and Agriculture Organization of the United Nations), which takes care of IUU fishing. But, unfortunately, in practice in our country we see insufficient legislative influence of responsible institutions on the prevention of IUU fishing.

It has been proven that the European Union's innovative policy to combat illegal, unreliable, unregulated fisheries prevents fishery products from gaining access to the European Union if they are not certified and makes flag, coastal, port and market states accountable for their international obligations to combat with the illegal fishing industry (catch certification scheme and dialogues and cooperation).

It is investigated that according to statistical data, the total volume of fish production in Ukraine in 2020 is less than in 2019.

It is analyzed that in Ukraine the concepts of "illegal fishing", "unaccountable fishing", "unregulated fishing" are regulated by the Law of Ukraine "On Fisheries, Industrial Fisheries and Protection of Aquatic Bioresources", and the responsibility for violating fishing rules in Ukrainian law Code of Ukraine on Administrative Offenses. However, the size of the sanctions is very small.

In addition to the detrimental economic, social, environmental and security consequences, the injustice of IUU fishing raises serious concerns. By definition, IUU fishing is either a clearly illegal activity or, at the very least, an activity carried out without compliance with applicable standards.

Implementing its European integration course, Ukraine must implement management practices in the EU in the field of fisheries and aquaculture in order to preserve the industrial potential and development of this industry.

Ключові слова: рибальство; аквакультура; управління; промисловість; організація Об'єднаних Націй; Міжнародний план дій.

Keywords: fisheries; aquaculture; governance; industry; United Nations; International Plan of Action.

Постановка проблеми: Сучасна, модернізована система управління, що притаманна Європейському Союзу – є орієнтиром для України. Науковці здійснюють постійний аналіз який спрямований на визначення слабких і сильних сторін різних секторів економіки України. Аналізуючи поняття, причини, наслідки незаконного, непідзвітного, нерегульованого рибальства можна прийти до висновку, що як в науці, так і на практиці в Україні приділяється дуже мала увага цим питанням. Рибальство і аквакультура є не тільки важливими, а інколи і основними джерелами продовольства. В Україні, поки що відсутня будь-яка стратегія боротьби з незаконним, непідзвітним та нерегульованим рибальством. Відсутність належного контролю та управління може призвести до повного зникнення водних біоресурсів. Тому потрібно приділити значну увагу цьому питанню та шукати можливі шляхи вирішення наявних проблем в Україні при цьому спиратись на позитивний досвід Європейського Союзу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичну основу дослідження складають праці таких вчених: Вдовенко Н.М., Дюдяєва О.А., Кривцова В.М., Павлюк С.С., Фесенко О.О., Шарило Ю.Є. та ін. Однак, проблеми ННН-промислу в Україні досі є не вирішеними. Тому дослідження в цій темі актуальні та потребують дослідження.

Завдання статті: Дослідити теоретико-прикладні аспекти ННН-промислу. Виявити шляхи удосконалення регуляторної політики України в сфері рибальства з урахуванням досвіду ЄС.

Виклад основного матеріалу. Рибальство та аквакультура є важливими джерелами продовольства значної частини населення та доходів і забезпечують існування для мільйонів людей у всьому світі. Крім того, рибна продукція є джерелом цінного харчового білка, яка за своїми властивостями не може бути замінена іншими тваринними або рослинними білками.

Особливу роль у виробництві риби та рибної продукції зараз відіграє аквакультура, яка внаслідок зростання у світі забезпечує з 2014 року більше половини всієї риби, яка безпосередньо споживається населенням планети, тобто використовується у їжу.

Риба протягом тривалого часу залишається одним із найбільш затребуваних продовольчих товарів у світі. Згідно прогнозів міжнародних експертів світове рибальство та аквакультура в подальшому має активно розвиватися, з огляду на збільшення населення планети, яке у 2050 році досягне близько 9,7 млрд чоловік. У зв'язку з цим постійно переглядається потенціал як рибальства у морі та внутрішніх водоймах, так і аквакультури в контексті нинішнього та майбутнього внеску в забезпечення продовольчої безпеки населення Землі.

Вже протягом багатьох років ми приходимо до висновку, що європейській аквакультурі, за відсутності природних умов для масового виробництва недорогої продукції, варто розраховувати лише на стагнацію виробництва. Прогрес спостерігатиметься у напрямі урізноманітнення об'єктів аквакультури, виробництві нішевої та органічної продукції (лин, судак), а також розвитку нових технологій, заснованих на застосуванні ресурсоощадних та дружніх до довкілля принципах. Прогнозування розвитку галузі у середньотерміновій перспективі ґрунтується на аналітичних матеріалах про макроекономічне середовище, аспектах міжнародної торгівлі та світових цін, врахуванні митних тарифів, ймовірності спалахів хвороб риб, обсягів промислового рибальства, тенденції збільшення термінів виробництва продукції. Існує низка невизначеностей, що можуть вплинути на розвиток рибного господарства, до яких у першу чергу належить зміни клімату. Зміни клімату впливають на водні екосистеми, призводять до зменшення їх сталості та деградацію природних ресурсів, у першу чергу у приморських районах.

Поступове потепління атмосфери призводить до фізичних та хімічних змін водного середовища. Існують також зовнішні фактори, що можуть призвести до непередбачуваних ситуацій та впливають на ринок риби.

У цій ситуації Україна серед решти європейських держав знаходиться у більш вигідному становищі, тому що стосовно нашої території руйнівні наслідки впливу змін клімату прогнозуються найменшими. І це, як і можливості з виробництва органічної аквакультури, так і перспективи виробництва так званих нішевих видів риб, робить Україну потенційно впливовим гравцем у європейській аквакультурі. Для досягнення цієї цілі необхідно створити сприятливі умови для забезпечення конкурентоспроможності розвитку рибного господарства на внутрішньому і зовнішньому ринку, налагодити систему формування показників виробництва риби та рибної продукції з урахуванням досвіду дії системи збирання даних про рибне господарство та управління ними в Європейському Союзі на основі положень Регламенту зі збирання даних (DCR) № 1543/2000 від 29.06.2000 та Системи збирання даних (DCF); підвищити ефективність охорони водних біоресурсів у

природних водоймах України; збільшити загальне споживання риби та рибопродукції до 15 кг на одну особу (9,6 кг); б) у стратегічному аспекті слід підтримувати екстенсивну аквакультуру, продовжувати фінансувати з бюджету рибовідтворювальні комплекси, бо зменшення елітності порід призводить до втрат в комплекси, надавати підтримку у придбанні чистопородних риб заводам, що виробляють товарну рибу, оскільки є відсутні комплексні господарства з рибовідтворювальною ланкою; створювати умови для безперешкодного імпорту кормів для хижих видів риб (форель, соми), що вирощують у басейнах, УЗВ, сприяти будівництву комбікормових заводів із урахуванням світового досвіду в умовах орієнтації економіки на світові стандарти безпеки і якості [1].

Що стосується Європейського Союзу, то риболовля відіграє вирішальну роль у зайнятості та економічній діяльності в декількох регіонах ЄС - у деяких європейських прибережних громадах на рибний сектор припадає близько половини місцевих робочих місць.

Зайнятість у рибному секторі, як правило, зосереджена в кількох країнах. Тільки на Іспанію припадає чверть загальної зайнятості, а три країни з найвищим рівнем зайнятості - Іспанія, Греція та Італія - складають близько 65%.

У аквакультурі працює приблизно 75 000 людей, включаючи неповний робочий день та повний робочий день як в морській, так і в прісноводній аквакультурі.

Переробна промисловість складається приблизно з 3 500 компаній. Основою виробництва ЄС є консерви та готові страви, що складаються з риби, ракоподібних та моллюсків [2].

Що стосується України, за статистичними даними загальний обсяг виробництва рибної продукції в Україні у 2020 році склав 64,3 тис. т, що на 5,3 % менше показника 2019 року (67,9 тис. т). Вагома частка у структурі випуску рибної продукції припадає на виробництво консервів рибних – понад 50 % (32,6 тис. т.) [3].

Проблема ННН-промислу – це глобальна проблема, країни Європейського Союзу і Україна, на жаль, не виключення.

Як найбільший у світі імпортер продуктів риболовлі, ЄС прийняв інноваційну політику боротьби з незаконним рибальством у всьому світі:

- по-перше, не дозволяючи рибним продуктам отримати доступ до Європейського Союзу, якщо вони не сертифіковані як легальні (схема сертифікації вилову);

- по-друге, покладаючи на держави прапору, прибережні, портові та ринкові держави відповідальність за свої міжнародні зобов'язання в боротьбі з незаконним рибним промислом (діалоги та співробітництво).

Схема сертифікації вилову за Регулювання ННН сприяло покращенню норм ЄС щодо спроможності ідентифікувати та заборонити дозвіл на імпорт рибної продукції з ННН джерел. Це дозволяє державам-членам краще перевірити та, якщо доречно, відмовитись від імпорту до ЄС. Це є посиленна системою обміну розвідка, щорічне оприлюднення списку суден ЄСН та САТСН, ІТ-система, призначена для підтримки перевірки державами-членами щодо улову схема сертифікації.

ЄС має право вступати в діалог з країнами, що не є його членами для проведення реформ. З 2010 року вступив ЄС до діалогу з понад 60 країнами, які не є членами ЄС. У результаті більше 50 країн, що не входять до ЄС вдосконалили свої системи і прагнуть приєднатися до ЄС у боротьбі з ННН-промислом [4].

Сертифікацію вилову регулює здебільшого Регламент Комісії (ЄС) №1010/2009 від 22 жовтня 2009 року про встановлення детальних правил імплементації Регламенту Ради (ЄС) №1005/2008 встановлення системи Співтовариства для запобігання, стримування та усунення незаконного, непідзвітнього та нерегульованого промислу (далі – Регламент).

Кожна держава-член повідомляє Комісію як тільки йому буде доступна будь-яка інформація, яку він вважає такою, що відноситься до методів, практики або виявлених тенденцій, що використовувались або підозрювались в використанні для ННН риболовлі або серйозні порушення, зазначені у статті 42 (1) (b) та (c) Регламент (ЄС) No 1005/2008.

Комісія повідомляє члена - Державу, як тільки стає доступною, будь-яка інформація що допомогла б їм забезпечити виконання Регламенту (ЄС) No 1005/2008.

Якщо державі-члену стає відомо про операції, які є, або можна віднести до ННН риболовлі чи серйозних порушень, що зазначені у статті 42 (1) (b) та (c) Регламенту (ЄС) No 1005/2008, чи якщо у нього є розумні підстави підозрювати, що така діяльність чи порушення можуть відбутись, він повинен негайно повідомити інші зацікавлені держави-члени та Комісію. Це повідомлення повинно містити всю необхідну інформацію і повинно робитись через єдиний орган, який вказаний в статті 39.

За допомогою систематичного та автоматизованого адміністративного співробітництва та обміну інформацією між зацікавленими державами будуть встановлені факти потенційної ННН-риболовлі, що охопить такі сфери:

- обміну інформацією за запитом;
- обміну інформацією на спонтанній основі, без попереднього запиту;
- прохань вжити заходів до виконання (наприклад, перевірки, адміністративні запити чи будь-який інший вид відповідних виконавчих дій).

Створюється електронна база даних - Інформаційна система ННН рибальства, що управляється Європейською Комісією (або призначеним нею органом) для надання допомоги національним органам влади.

Вищезгаданий регламент спрямований на покращення співпраці між державами - членами ЄС та третіми країнами у боротьбі з ННН рибальством.

ННН рибальство - це глобальна проблема, яка зачіпає всі країни, зокрема прибережні країни, що розвиваються, де певні спільноти іноді залежать виключно від рибальської промисловості. Тому надзвичайно важливо створити ефективні механізми співпраці між ними.

Держави-члени ЄС та треті країни з метою стримування ННН риболовлі здійснюють заходи щодо збереження та управління в рибогосподарській сфері.

Регулювання здійснюється на добровільній основі, і треті країни повинні вживати заходів для співпраці ЄС та ефективно діяти відповідно до Регламенту ЄС та інших відповідних вимог щодо збереження та управління. Це є взаємовигідним для ЄС та третіх країн у боротьбі з ННН-промислом. Навколишнє середовище та глобальна торгівля - це сфери, які вже поставлені на карту і будуть ще більш піддаватись загрозі, якщо ННН-промисел не зменшуватиметься [5].

ЄС працює над закриттям лазівок, які дозволяють операторам отримувати прибуток від ННН-промислу.

Комісія активно працює з усіма зацікавленими сторонами для забезпечення узгодженого застосування Положення про ННН-промисел.

Тільки продукти морського рибальства, супроводжувані сертифікатами на улов, підтверджені компетентною державою прапора, можуть бути імпортовані в ЄС.

ЄС регулярно оновлює список ННН суден. Сюди входять ННН судна, визначені регіональними рибогосподарськими організаціями.

На основі постанови про ННН-промисел можуть бути вжиті заходи проти ігнорування державою законної рибальської діяльності: Комісія спочатку видає попередження (жовта картка), а потім, якщо країна все ще не визнає фактів порушень її позначають як країну, що не співпрацює. Рибні продукти з даної країни будуть заборонені на ринку ЄС. Регламент ННН-промислу застосовується до операторів ЄС, які працюють в будь-якій точці світу і під будь-яким прапором.

SATCH - це перший IT-інструмент для спрощення перевірки сертифікатів улову рибної продукції, що надходить на ринок ЄС [6].

В Україні поняття незаконне рибальство, непідзвітне рибальство, нерегульоване рибальство регулюються законом України «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів» (далі – Закон), відповідно до абзаців 16-18 ст. 1 Закону незаконне рибальство - рибальська діяльність, яка здійснюється: рибальськими суднами у водах під юрисдикцією держави без дозволу цієї держави або з порушенням її законів чи регламентів; рибальськими суднами під прапором держав, які є договірними сторонами міжнародних регіональних рибогосподарських організацій, що здійснюють промисел із порушенням заходів щодо збереження та управління, ухвалених цими організаціями, або відповідних положень міжнародного права; рибальськими суднами з порушенням національного законодавства або міжнародно-правових зобов'язань, включаючи зобов'язання держав, що співпрацюють у рамках міжнародних регіональних рибогосподарських організацій; непідзвітне рибальство - рибальська діяльність, про яку користувач не звітував або подавав недостовірні звіти до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері рибного господарства, яка здійснювалася в районі компетенції міжнародних регіональних рибогосподарських організацій та про яку не звітував або подавав недостовірні звіти з порушенням процедур подання звітності, встановлених такими організаціями; нерегульоване рибальство - рибальська діяльність, яка здійснюється в районі компетенції міжнародних регіональних рибогосподарських організацій рибальськими суднами без національної належності або під прапором держави, яка не є стороною цієї організації або рибальського об'єднання, у спосіб, що не відповідає або порушує заходи із збереження та управління, ухвалені цими організаціями, або яка здійснюється у районах чи щодо рибних запасів, стосовно яких не застосовуються заходи із збереження та управління рибальськими суднами у спосіб, що суперечить зобов'язанням держави із збереження водних біоресурсів згідно з міжнародним правом [7].

Відповідальність за порушення правил рибальства в українському законодавстві передбачена Кримінальним кодексом України та Кодексом України про адміністративні правопорушення. Якщо проаналізувати розміри штрафних санкцій, то вони дуже малі.

Україна є одним із членів Організації Об'єднаних Націй. В ООН існує спеціалізована установа ФАО (Продовольча та сільськогосподарська організація Об'єднаних Націй).

Система ООН, яку неофіційно називають також «сім'єю ООН», складається з власне ООН і ряду програм, фондів та спеціалізованих установ, у кожного з яких своє керівництво і власний бюджет. Спеціалізовані установи - це незалежні міжнародні організації, що фінансуються за рахунок як добровільних, так і встановлюваних внесків.

Україна – член Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН (ФАО) з 29.11.2003. Мета ФАО - забезпечити продовольчу безпеку для всіх і гарантувати регулярний доступ населення до високоякісної їжі. ФАО, яка налічує понад 194 держав-членів, працює більш ніж в 130 країнах по всьому світу [8].

Для зменшення обсягів ННН-рибальства ФАО розробила Міжнародний план дій (МПД). МПД-ННН закликає ФАО виконати ряд завдань щодо сприяння його здійсненню державами, діючи індивідуально і в співробітництві з іншими державами. Серед іншого, ФАО відповідно до рекомендацій Конференції буде збирати інформацію, що стосується ННН-промислу, підтримувати розробку і впровадження НПД і скликати консультації експертів для розгляду способів стандартизації вимог до сертифікації і документації, що

стосуються рибальства. ФАО також буде отримувати і публікувати звіти від держав і RFMO про виконання ними МПД-ННН, які повинні бути представлені як частина їх дворічних звітів ФАО по Кодексу поведінки.

Незаконний вилов риби відноситься до рибальської діяльності:

(1) що проводяться національними або іноземними судами у водах, що перебувають під юрисдикцією держави, без дозволу цієї держави або з порушенням її законів та правил;

(2) проводяться судами, що плавають під прапором держав, які є учасниками відповідної регіональної рибогосподарської організації, але діють з порушенням заходів щодо збереження та управління, вжитих цією організацією та якими держави пов'язані, або відповідних положень застосовних міжнародних норм. закон; або

(3) порушуючи національні закони або міжнародні зобов'язання, у тому числі взяті на себе державами, що співпрацюють, перед відповідною регіональною рибогосподарською організацією.

Непідзвітний рибний промисел відноситься до рибальської діяльності:

(1) про який не було повідомлено або було неправильно повідомлено відповідним національним органу в порушення національних законів і постанов; або

(2) вживаються в сфері компетенції відповідної регіональної рибогосподарської організації, про які не повідомлялося або було неправильно відзвітувати, в порушення процедур звітності цієї організації.

Нерегульований рибний промисел відноситься до рибальської діяльності:

(1) в області застосування відповідної регіональної рибогосподарської організації, яка здійснюється судами без громадянства або тими, які плавають під прапором держави, яка не є учасницею цієї організації, або рибальської організацією таким чином, який не є відповідає або суперечить заходам щодо збереження та управління цієї організації; або

(2) в районах або для рибних запасів, щодо яких не застосовуються застосовні заходи по збереженню або управління і де така промислова діяльність ведеться способом, несумісним з обов'язками держави щодо збереження живих морських ресурсів відповідно до міжнародного права.

ННН промисел має місце практично у всіх промислах, незалежно від того, ведеться він в районах під національною юрисдикцією або у відкритому морі. ННН-промисел є прямою і серйозною загрозою ефективному збереженню багатьох рибних запасів та управління ними, викликаючи численні несприятливі наслідки для рибальства і людей, які залежать від нього в прагненні забезпечити собі законні засоби для існування.

Підриваючи мету управління промислом, ННН промисел може привести до краху промислу або серйозно підірвати зусилля по відновленню виснажених рибних запасів. Це, в свою чергу, може привести до втрати економічних і соціальних можливостей, як короткострокових, так і довгострокових, і може знизити рівень продовольчої безпеки. При відсутності контролю ННН-промисел може повністю звести нанівець переваги ефективного управління рибальством.

Ті, хто веде ННН промисел, також навряд чи будуть дотримуватися правил, розроблених для захисту морського середовища від шкідливого впливу деяких видів рибальської діяльності, включаючи, наприклад, обмеження на вилов молоді риби, обмеження на снасті, встановлені для зведення до мінімуму відходів та прилову непродуктивних риб. Щоб уникнути виявлення, ННН рибалки часто порушують деякі основні вимоги безпеки, наприклад, залишають включеними навігаційні вогні в нічний час, що наражає на небезпеку інших користувачів Світового океану. Оператори ННН суден також схильні відмовляти членам екіпажу в основних правах щодо умов їх праці, в тому числі щодо заробітної плати, стандартів безпеки та інших умов життя і праці.

Крім згубних економічних, соціальних, екологічних наслідків і наслідків для безпеки, несправедливість ННН-промислу викликає серйозні побоювання. За визначенням, ННН промисел є або явно незаконним видом діяльності, або, як мінімум, діяльністю, що здійснюється без дотримання застосовних стандартів. ННН рибалки отримують несправедливу перевагу перед законними рибалками. У цьому сенсі ННН рибалки є «безбілетниками», які несправедливо отримують вигоду від жертв, принесених іншими заради належного збереження та управління рибальством. Ця ситуація підриває моральний дух законних рибалок і, що, можливо, більш важливо, також спонукає їх ігнорувати правила. Таким чином, ННН-промисел, як правило, сприяє додатковому ННН-промислу, створюючи спадний цикл невдач управління.

Держави, що розвиваються, особливо малі острівні держави, прибережні держави, відносяться до числа тих, хто найбільше страждає від несприятливих наслідків ННН-промислу. МПД-ННН закликає держави за підтримки ФАО і відповідних міжнародних фінансових інститутів і механізмів, де це доречно, підтримувати навчання та нарощування потенціалу, а також розглянути питання про надання фінансової, технічної та іншої допомоги державам, що розвиваються, щоб вони могли більш повно виконувати свої обов'язки. свої зобов'язання за МПД-ННН і зобов'язання за міжнародним правом, включаючи їх обов'язки в якості держав прапора, прибережних держав і держав порту. Така допомога повинна бути спрямована, зокрема, на допомогу таким державам у розробці і здійсненні НПД [9].

Важливим фактором успіху виконання євроінтеграційних зобов'язань України є злагоджений законодавчий процес у Верховній Раді. На сьогодні у парламенті діє процедура оцінки відповідності законопроектів на предмет їхньої відповідності праву ЄС. Зокрема Комітет ВРУ з питань інтеграції до Європейського Союзу виконує відповідну оцінку законопроектів під час їх підготовки до розгляду в першому читанні. Урядовий офіс також готує відповідні висновки та надає їх Комітету. Регламентом Уряду з грудня 2020 року також передбачено обов'язковий аналіз на предмет відповідності зобов'язанням України у сфері

європейської інтеграції законопроектів, які ініційовані народними депутатами та які розглядає Уряд відповідно до статті 103 Регламенту Верховної Ради.

Україна має адаптувати до національного законодавства понад 250 актів ЄС за такими напрямками, як державний контроль у сфері СФЗ, безпечність харчових продуктів і кормів, здоров'я і благополуччя тварин, здоров'я рослин тощо. На виконання зобов'язань України в рамках Угоди про асоціацію на початок 2021 року Україна наблизилася 60% актів у сфері СФЗ до права ЄС [10].

Зараз Україна здійснює певні кроки в питаннях запобігання, стримування та усунення незаконного, непідзвітного та нерегульованого рибальства, однак їх недостатньо для подальшого сталого розвитку рибної галузі.

Проаналізувавши законодавство, що регулює ННН рибальство приходимо до висновку, що Україні ще потрібно пройти не малий шлях для урегулювання цього питання.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі: у ході дослідження розкрито сутність незаконного, непідзвітного та нерегульованого рибальства в Україні. Зроблено аналіз інноваційної політики боротьби Європейського Союзу з незаконним рибальством, що полягає у сертифікації вилову, а також діалозі та співробітництві. Провівши аналіз законодавчих актів вважаємо за необхідне застосувати норми законодавства Європейського Союзу у врегулюванні питань ННН-промислу. В Європейському Союзі був розроблений перший IT інструмент спрощення перевірки сертифікатів улову рибної продукції який отримав назву САТСН. Однак, інтеграційні процеси в галузі рибальства мають дуже слабку привабливість для Європейського Союзу. В майбутньому подіваємось на більш вагомні кроки в цій сфері. Існує потреба в подальшому дослідженні проблем рибальства в Україні як в сфері науки так і на практиці. Для України буде корисним досвід Європейського Союзу у сфері боротьби з незаконним, непідзвітним та нерегульованим рибальством.

Список використаних джерел.

1. Вдовенко Н.М., Маргасова В.Г., Шарило Ю.Є., Михальчишина Л.Г. Конкурентоспроможність рибного господарства та аквакультури як складова ефективності національної економіки. Біоекономіка та аграрний бізнес. № 10(1). С. 30–39. URL: <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Bioeconomy/article/view/13434/11583> (дата звернення 07.12.2021).
2. Official website of the European Commission. Employment. URL: https://ec.europa.eu/oceans-and-fisheries/facts-and-figures/facts-and-figures-common-fisheries-policy/employment_en (дата звернення 06.12.2021).
3. Публічний звіт Голови Державного агентства рибного господарства України за 2020 рік. URL: https://darg.gov.ua/_publichniy_zvit_golovi_0_0_0_10694_1.html (дата звернення 06.12.2021).
4. Official website of the European Commission. Facts and Figures on the Common Fisheries Policy. URL: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/cda10e39-ba77-11ea-811c-01aa75ed71a1> (дата звернення 06.12.2021).
5. Commission Regulation (EC) No 1010/2009 of 22 October 2009 laying down detailed rules for the implementation of Council Regulation (EC) No 1005/2008 establishing a Community system to prevent, deter and eliminate illegal, unreported and unregulated URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32009R1010&from=EN> (дата звернення 06.12.2021).
6. Official site of the European Commission. EU regulations to combat IUU fishing. URL: https://ec.europa.eu/oceans-and-fisheries/fisheries/rules/illegal-fishing_en (дата звернення 06.12.2021).
7. Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів: Закон України від 8 липня 2011 року № 3677-VI. Дата оновлення: 16.10.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3677-17#Text> (дата звернення 07.12.2021).
8. Food and Agriculture Organization of the United Nations «Membership of FAO». URL: <http://www.fao.org/legal-services/membership-of-fao/ru/> (дата звернення 07.12.2021).
9. Food and Agriculture Organization of the United Nations «International plan of action - IUU». URL: <http://www.fao.org/3/Y3536E/y3536e04.htm#bm04> (дата звернення 07.12.2021).
10. Звіт Урядового офісу координації європейської та євроатлантичної інтеграції про виконання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом 2015–2020. URL: https://eu-ua.kmu.gov.ua/sites/default/files/inline/files/aa_implementation_report_2015-2020_ukr_final_0.pdf (дата звернення 06.12.2021).

References.

1. Vdovenko N.M., Marhasova V.H., Sharylo YU.YE. and Mykhal'chyshyna L.H. (2019), "Competitiveness of fishery and aquaculture as a complex of the efficiency of the national economy", *Bioekonomika ta ahrarnyj biznes*, vol. 10(1), pp. 30-39, available at: <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Bioeconomy/article/view/13434/11583> (Accessed 07 Dec 2021).
2. The European Commission (2020), "Employment", available at: https://ec.europa.eu/oceans-and-fisheries/facts-and-figures/facts-and-figures-common-fisheries-policy/employment_en (Accessed 06 Dec 2021).
3. State Agency for Land Reclamation and Fisheries of Ukraine (2021), "Public report of the Head of the State Agency of Fisheries of Ukraine for 2020", available at: https://darg.gov.ua/_publichniy_zvit_golovi_0_0_0_10694_1.html (Accessed 06 Dec 2021).

4. The European Commission (2020), “Facts and Figures on the Common Fisheries Policy”, available at: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/cda10e39-ba77-11ea-811c-01aa75ed71a1> (Accessed 06 Dec 2021).
5. The European Commission (2009), “The Commission Regulation (EC) No 1010/2009 of 22 October 2009 laying down detailed rules for the implementation of Council Regulation (EC) No 1005/2008 establishing a Community system to prevent, deter and eliminate illegal, unreported and unregulated”, available at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32009R1010&from=EN> (Accessed 06 Dec 2021).
6. The European Commission (2008), “EU regulations to combat IUU fishing”, available at: https://ec.europa.eu/oceans-and-fisheries/fisheries/rules/illegal-fishing_en (Accessed 06 Dec 2021).
7. The Verkhovna Rada of Ukraine (2011), The Law of Ukraine “On Fishery, Industrial Fishing and Protection of Water Bioresources”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3677-17#Text> (Accessed 07 Dec 2021).
8. Food and Agriculture Organization of the United Nations (2020), “Membership of FAO”, available at: <http://www.fao.org/legal-services/membership-of-fao/ru/> (Accessed 07 Dec 2021).
9. Food and Agriculture Organization of the United Nations (2001), “International plan of action – IUU”, available at: <http://www.fao.org/3/Y3536E/y3536e04.htm#bm04> (Accessed 07 Dec 2021).
10. Cabinet of Ministers of Ukraine (2021), “Report of the Government Office for Coordination of European and Euro-Atlantic Integration on the implementation of the Association Agreement between Ukraine and the European Union 2015–2020”, available at: https://eu-ua.kmu.gov.ua/sites/default/files/inline/files/aa_implementation_report_2015-2020_ukr_final_0.pdf (Accessed 06 Dec 2021).

Стаття надійшла до редакції 10.12.2021 р.